

Godište XLVII. Broj 3

Srpanj — Rujan 1977

Oblici svečanog euharistijskog slavlja s pjevanjem

Anđelko Milanović

Sudjelovanje u euharistijskom slavlju može u različitim zgodama imati više stupnjeva. Pojedina će župska zajednica sama odabrati koje će dijelove pjevati, idući za tim da se pjeva po mogućnosti sve ono što je za pjevanje namijenjeno. Instrukcija MS upozorava: »Na taj će se način vjernici trajno voditi k punom sudjelovanju u pjevanju« (28), a to znači: ako se želi najsavršeniji oblik, tada treba sve pjevati. Br. 7. MS (također kaže: »Između punog i svečanog oblika liturgijskih obreda, u kojima se zaista pjeva što treba pjevati, i najjednostavnijeg oblika ... može biti više stupnjeva prema tome da li se pjevanju daje više ili manje mjesta«. Dakle, kod svečanog euharistijskog slavlja može se više ili manje, prema razboritoj uviđavnosti, sudjelovati pjevanjem.

Koji pjevani dijelovi imaju prednost

Instrukcija MS razlikuje dijelove duhovnog slavlja koje treba pjevati: a) bilo po *naravi* »treba da se zaista pjeva sve ono što samo po sebi treba pjevati, i to onim načinom i oblikom koje traži njihova narav« (6); b) bilo po *većoj važnosti* »neka se iz početka uzmu oni (dijelovi) koji su po svojoj naravi važniji, naročito oni koje svećenik ili službenici pjevaju a puk odgovara, ili ih imaju pjevati zajedno svećenik i puk« (7).

Po ovom načelu na prvo mjesto dolaze: molitva dana, darovna i popričesna; svaka od njih s odgovarajućim pozdravom, dijalogom i odgovorima vjernika. U kanonu se pjeva samo završna doksologija. U koncelecijaciji mogu se pjevati i riječi posvete s poviješću Posljednje večere.

Zatim slijede usklici kod evanđelja, Svet, Mir gospodnji i oblik otpuštanja. Ovi su usklici veoma važni jer s njima vjernici sudjeluju kod euharistijskog slavlja, iako najkraćim i najjednostavnijim odgovorima. To je ono najmanje i dovoljno kod pjevane svete mise (29) kod koje narod djelatno sudjeluje. Ali to ipak nije idealno svečano bogoslužje.

Redosljed svečanog bogoslužja

Da bogoslužje bude idealno, treba otpjevati sve dijelove nabrojene u br. 30. i 31. MS. Pastoralna razboritost i nužda koji put će tražiti izmjenu pjevanja u liturgijskim činima. Ovdje ćemo donijeti redosljed važnosti raznih dijelova bogoslužja što smatramo da bi ih trebalo pjevati.

1. a) Ulaznu pjesmu kod svečanog bogoslužja moramo uvijek pjevati. Njome se otvara svečani obred. Ulazna pjesma ima poseban značaj i važnost: izražajni je znak zajednice koja u veselju slavi Kristovo otajstvo; znak je spajanja srdaca

vjernika u Kristovu imenu; znak je Kristove prisutnosti. Ovaj je znak u svome višestrukom značenju mnogo značajniji, jači i svečaniji ako ga na početku euharistijskog slavlja pjevaju svi prisutni vjernici.

b) Pripjevni psalam iza poslanice — po svojoj naravi — zahtijeva da ga psalmist pjeva a narod pjevanim pripjevom odgovara.

c) Aleluja sa stihom prije evanđelja treba pjevati. Solist pjeva *aleluja*, a narod ponovi. Zatim solist pjeva stih, a narod ponovi *aleluja*. Ako se *aleluja* ne pjeva, gubi na svojoj biti i nije u punini usklik razdraganog veselja.

d) Svet i Očenaš pjevaju svi zajedno: svećenik, pjevački zbor i prisutni narod.

2. Dijelovi euharistijskog slavlja koji po svojoj naravi traže da pjevanjem dostignu izražajnu puninu liturgijskog slavlja.

a) O naravi pjevanja »Gospodine, smiluj se« ne ulazimo u pojedinosti rasprave koja ostaje uvijek otvorenom. Najadekvatniji oblik bio bi dijalog pjevačkog zbora i naroda. Zazivanje Božjeg milosrđa na početku euharistijskog slavlja pokazuje poseban znak poniznosti i pouzdanja.

b) Zazivi u molitvi vjernih. Iz samog oblika molitve vidi se dijalog. Nakane pjeva (recitira) solist, a narod odgovara pjevanjem (recitiranjem).

c) *Jaganjče Božji* ima razna oblikovna rješenja u liturgijskim skladbama. I ovdje bi najbolje odgovarao dijalog: »pristoji se da puk sudjeluje kod tog pjevanja barem završnim usklikom« (MS, 34). Ovim se narod pripravlja na svećenikovo upozorenje: »Evo Jaganjca Božjeg ...«

3. *Slava Bogu na visini* jest himan hvale. Iako se bitna vrijednost sadržaja nalazi u tekstu, himan gubi na izražajnosti, snazi i širini ako se ne pjeva. *Slavu* može pjevati samo pjevački zbor, a mogu pjevači i vjernici pjevati naizmjenice.

4. *Vjerujem* kao čin ispovijedanja vjere neka pjevaju svi prisutni: »Vjerovanje ... dolikuje da svi pjevaju, ili pak na način koji pripušta prikladno sudjelovanje vjernika« (MS, 34). Dok se ne nađe pravilno rješenje kako ćemo ga pjevati, neka ga recitiraju svi prisutni vjernici sa svećenikom.

Poslanica i evanđelje — božanska poruka, vesela vijest, povijest spasenja — bolje, pristojnije i svečanije bi bilo da se pjevaju (»recitativo ornato«, »cantilazione«), a mogu se i razgovijetno čitati.

Instrukcija MS daje nam pametnu slobodu da odabiremo i naglasimo pojedine momente svečanosti. To je značajno rješenje da pastoralna razboritost može svaki put naglasiti onaj dio liturgijskog čina koji najbolje odgovara svečanosti dočasnog dana i slavlja.